

zarad osebe, ktero da hoče priporočati cesarju v imenovanje. Če tako ni mislil deželni zbor, gotovo ne bi bilo treba, se truditi za ta §. 35. v tej stilizaciji, kakor jo je potem potrdil presvitli cesar, ampak pustil bi ga bil tako, kakor ga imajo nekatere druge dežele, namreč: „učitelje za deželni šolski svet imenuje presvitli cesar“. Ker pa postava drugače velevala, se mora drugače ravnati, vsaj se dajejo postave zato, da se spolnujejo v smislu postavodajstva. — V spodnji Avstriji se ta paragraf o šolskem nadzorstvu glasi tako-le: „Cesar imenuje ude deželnega šolskega sveta, iz vrste učiteljev pa nasvetuje minister, ki ima zahtevati predlog od deželnega odbora, da nasvetuje tri osebe za vsako izpraznjeno mesto“. Če bi se bilo to, kakor pri nas, prigodilo na Dunaji, — če bi bil minister Jireček lansko leto vzel družega uda izmed vrste učiteljev, ki ni bil predlagan od deželnega odbora, kaj mislite, kakošen hrup bi bil postal po vsem ustavovernem taboru: kako hudo da je minister prelomil postavo! da treba zatožbo vzdigniti zoper njega! itd.

(Potem bere dr. Costa še nekoliko vrst iz govora vladnega komisarja, ko se je posvetoval deželni zbor zarad §. 35. šolskega nadzorstva.)

Vladni komisar je tedaj sam jasno rekel, če potrdite §. 35., ktereja je šolski odsek nasvetoval, bode deželni odbor pravico imel, ne le dva uda, ampak štiri ude imenovati, namreč dva uda deželnega odbora in dva izmed učiteljev. — Zarad tega je vladni komisar govoril zoper §. 35., al deželni zbor je ta §. enoglasno potrdil, tudi presvitli cesar ga je potrdil in tako je dobil postavno veljavnost.

To tolmačenje vlade tedaj kaže, da v tistem trenutku ni bilo dvombe med nami, kako je razumeti §. 35. Zatega del bi prosil slavni deželni zbor, da o tem paragrafu, ker ne sega v politično mnenje, ampak le v pravico dežele, za izpeljavo od cesarja potrjene postave, za izvrševanje nam dane pravice, se združimo enoglasno. Le tako bomo obvarovali tudi to našo postavno svetinjo! (Živa pohvala.) — In po večini glasov sta bila sprejeta sledeča dva predloga: 1. Deželni zbor izrekuje kot svoje pravno prepričanje to, da ima §. 35. postave o šolskem nadzorstvu od 25. svečana 1870. leta ta pravi pomen, da mora minister za nauk in bogočastje v predlogu za imenovanje uda iz vrste učiteljev za deželni šolski svet se sporazumeti z deželnim odborom; in 2. deželni zbor obžaluje, da je minister za nauk in bogočastje pri zadnjem imenovanju zapustil to načelo, ktereja se je on sam vedno držal.

(Konec prihodnjic.)

Slovansko slovstvo.

Od 7. januarja t. l. v Novem Sadu izhaja nov srbski list pod naslovom „*Srbska Politika*“.

Razglas, s katerim Djordje Stratimirović vabi na naročbo, pred vsem prevdarja, da se prava politika poganja za to, kar je mogoče, in da se mora poravnati razdor, ki so ga med srbskim narodom učinili neprijatelji v političnih in cerkvenih zadevah; načelo, da je „bolje čisto neprijatelj dobrega“, pred očmi naznanja glavne točke svojega programa; te so:

Pripoznanje celokupnosti sv. Štefanove krone in državljskih dolžnosti do nje, a pa tudi zahteva, da država prav tako narodom dá njihove pravice. — Ne samo gradjanska, ampak tudi narodna ravnopravnost in „neograničena“ avtonomija v cerkvi in šoli; — nagodba 1867. leta ne ustreza koristim niti celokupne monarhije, niti srbskim, niti avstrijskim Slovanom sploh, toraj je treba poganjati se za revizijo, ktera bo ugajala popolni politični ravnopravnosti vseh narodov. — „Mi smo uve-

rjeni“ — pravi — „da sami na našu snagu upudjeni naše zakonite želje oživotvoriti ne možemo; zato naglašujemo podpuno solidarnost s drugima narodnostima Ugarske, naročito s našom jednokrvnom braćom Hrvatima, koje ćemo u svima težnjama za savršenom avtonomijom njihove zemlje podpomagati. — Mi nalazimo v obštem izobraženju jedinu stalnu garanciju za razvitak in održanje slobodoumnih institucija. Dakle težićemo za tim, da se naše škole i naši zavodi vremenom mogu usporediti sa zavodima drugih izobraženih naroda. — Pošto v zakonu o komunalnim školama mi opasno sredstvo vidimo, koje avtonomiju naše škole podkopava na tu cel, da se razvitak naše národnosti i s njom skopčanog narodnog duha preči: to ćemo nadstojavati, da se upliv gorespomenutog zakona iz naših národnih škola istisne. — Pošto je narodno blagostanje i bogatstvo poglaviti osnov obšte narodne prosvete: to ćemo osobitu pažnju obratiti na narodnu ekonomiju, u koliku se na razvitak materija ni našeg naroda to odnosi.

Mi vidimo za budućnost naše monarhije i za našu srbsku budućnost najveću opasnost v politici osvanja orjaškog nemačkog carstva. Očevidna je njegova težnja, da svoje granice do crnog i egejskog mora razširi; — mi protivu te upasnosti osim prirodne solidarnosti sa drugima slavenskim narodima jedini spas nalazimo u tesnom prijateljskom savezu sa velikim francuskim narodom, mi ćemo dakle u svima velikim evropskim pitanjima solidarnost interesa naše monarhije sa interesima Rusije i Francuske zastupati. — Tako isto važno je za nas i za državu istočno pitanje. Tu ćemo raditi za oslobodenje — hrišćanstva ispod polumeseca. — Verni našem 22. g. delanju na ovom polju radićemo ozbiljno i oduševljeno za ostvaranje srbskih tradicija na istoku, za spojenje i sjedinenje srbskoturskih zemalja.

Ogorčena borba izmedju naših političnih partaja vdomaćila je u našoj žurnalistici neku ličnu polemiku, koje se nigde ne nalazi, i niti dostojanstvu žurnalistike, niti dostojanstvu naroda odgovara. Taka će polemika iz našeg lista izključena biti“.

Cena lista, v cirilici pisanega, je za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 50 kr

* „*Slovenské Noviny*“ izhajajo že v 6. tečaju v Peštu. One nam kažejo stan slovanskih naših bratov na Ogerskem, zato so nam zanimive. Za četrt leta veljajo 3 gold. 50 kr.

Mnogovrstne novice.

* *Letošnja Dunajska razstava* obeta res velikanska biti. To se kaže iz prostora, ki ga bode za razstavljene reči potrebovalo Dunajsko poslopje v primeri s prostorom Londonske in Pariške razstave, preračunjenega v štirjaških metrih. *)

za razstavljene reči:	v Londonu leta 1862:	v Parizu leta 1867:	na Dunaji leta 1873:
iz Laškega	1800	2200	4788
iz Ruskega	1400	2232	5090
iz Turškega	1450	2547	5632
iz Nemškega	3500	8790	21936

* *Kako dolgo more konj lakoto in žejo trpeti*, so dokazale gotove skušnje. Brez klaje (futra) strpi konj 25 dni, če se le napaja; brez vode pa ne živi čez 5 dni. Če je konj skozi 10 dni dobival klaje, pa ne zadosti vode, se mu je želodec pokvaril. — Te skušnje kažejo, kako zelo potrebuje konj pijače (vode), da močan ostane in zdrav. Konj, kteremu 3 dni niso dali piti, je

*) Meter (francoske mere) je 3 čevlje, 1 palec in 11½ linij; štirjaški meter je kvadrat, ktereja vsaka stran meri 1 meter.